

ERİŞKİN ANAFİLAKSİ: ZORLAYAN VAKALAR

Prof. Dr. Zeynep Ferhan Özşeker¹, Dr. Müge Olgaç²

¹ İÜ-Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, ² Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Anafilaksi, hayatı tehdit eden jeneralize sistemik bir aşırı duyarlılık reaksiyonudur. İmmünolojik ya da non immünolojik mekanizma ile ortaya çıkabilir. Hangi yolla ortaya çıkarsa çıksın acil tedaviyi gerektirir. Tedavide öncelikli olan anafilaksiye neden olan etkenden kaçınmaktır; tedavide adrenalin anafilaksinin ilk ilacıdır ve ilk beş dakikada uygulanması hayat kurtarıcıdır.

İlaçlar, besinler, egzersiz gibi faktörler tetik çekebilir ancak bazen anafilaksi nedenini bulmak mümkün olmayabilir; Bu durumda idiopatik anafilaksi tanısını alır. İlk olgu idiopatik anafilaksi tanısı alan kemik iliği ve gen mutasyonu dahil her türlü tetkiki yapılan ancak anafilaksi nedeninin saptanamadığı bir bayan olgu. İkinci olgu ise et alerjisine bağlı geç anafilaksi ve cetuxumab duyarlılığı olan ve daha sonra etle desensitizasyon uygulanan bir olgudur.

İdiopatik anafilaksi tetik çeken bir etkenin saptanamadığı anafilaksilerdir. Kaçınma önerisi vermek zordur, pek çok ayırıcı tanıya yönelik ileri tetkik gerektirir. Bunların sonucunda herhangi bir neden bulunamazsa idiopatik tanısı konabilir. Sıklığı %15-30 arasında değişir, daha çok genç kadınlarda ortaya çıkar. Kofaktörler, gıda katkı maddeleri, mastositoz, alfa – gal duyarlılığı araştırılması unutulmamalıdır. Hastalara adrenalin otoenjektör reçete edilmelidir.

Alfa-gal duyarlılığına bağlı anafilaksi son yıllarda tanımlanmıştır. Sebebi bulunamayan anafilaksilerde akılda bulundurulmalıdır. Galaktoz –alfa- 1,3- galaktoz (Alfa-gal) bir oligosakaride karşı IgE oluşumuyla karakterizedir. Alfa-gal non-primat memelilerde ve kenelerde bulunur, glikoprotein ya da glikolipid yapısındadır. Semptomlar temastan 3-6 saat sonra gelişir. Sığır, kuzu, domuz etiyle reaksiyon olur, beyaz etle reaksiyon görülmez. Duyarlanmanın kene ısırığı sonrası olduğu düşünülmektedir. Her et yendiğinde reaksiyon oluşmayabilir, allerjik reaksiyonlar et yemekten 3-6 saat sonra gelişir. Hafif kaşıntıdan anafilaksiye kadar tablo oluşabilir. Solunum semptomları pek gözlenmez. Hastalar daha ileri yaşlardadır. Cetuximab EGFR'e karşı monoklonal antikordur ve buna karşı oluşan antikorlar alfa-gal'e de spesifiktir. Cetuximabın glikozilasyonu sonucunda oligosakkaridler oluşur. Hasta bu ilaçla ilk karşılaşmasında da reaksiyon ortaya çıkabilir. Tedavide adrenalin otoenjektör reçetelenmesi, kırmızı etten kaçınma önerilir. Kırmızı etle başarılı desensitizasyon olguları bildirilmiştir.